

Bomen in het oude Israël

Bron: https://www.wayoflife.org/reports/trees_in_ancient_israel.php, 26-6-2019

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (HSV)
Vertaling en voetnoten door M.V.

In de oudheid was het land Israël zwaar bebost. De Bijbel is hier een duidelijk bewijs van.

In Jozua's tijd werden de heuvels in het hart van Israël (de stammen Efraïm en Manasse) vanwege de bossen "een bosgebied" genoemd (Jozua 17:15, 18).

Absalom werd gedood in "het woud van Efraïm" (2 Samuël 18:6, 8). Blijkbaar was het een eikenbos, want zijn hoofd zat vast in de takken van een "grote eik" (2 Samuël 18:9).

In Davids tijd was er een bos met "moerbeibomen in"¹ het dal van Rafaïm, dat een paar kilometer ten zuidwesten van Jeruzalem lag (2 Samuël 5:23-24). Dit is het Hebreeuwse *baka*, wat huilen betekent. "Moerbeziën" (moerbeivrucht) wordt genoemd in het 1ste boek van de Makkabeeën (1 Makkabeeën 6:34). Dit is de *Morus nigra*-boom (zwarte moerbei)², die zwarte bessen heeft. Het is waarschijnlijk dezelfde als de "sycamine" die Jezus in Lukas 17:6 (KJV; HSV: "moerbeiboom") noemde. "In Israël zijn resten van moerbeibomen gevonden uit de late ijzertijd. In het moderne Israël groeien moerbeibomen in het wild en worden ze gecultiveerd van de berg Hermon in het noorden van Israël tot Eilat in de zuidelijke Negev-woestijn. Tijdens ons verblijf in Kibboets Lotan in het zuidelijke gebied van de Negev-woestijn in 2012 zagen we een 25 voet (7,5 m) hoge moerbeiboom die was geplant voor zowel zijn schaduw als zijn fruit" ("Moving a Mulberry Tree", *God as a Gardener*, 18 september 2013).

De Gibeonieten werden "houthakkers" gemaakt voor de stammen van Israël, wat erop zou duiden dat er bomen in overvloed waren (Jozua 9:21, 23, 27).

Er was "een bos" ten oosten van Bethel in Bethaven (1 Samuël 14:25).

Er was een woud in de wildernis (KJV; HSV: woestijn) van Zif, ten zuidoosten van Hebron en een paar mijl ten westen van de Dode Zee (1 Samuël 23:15, 19), en er was een "woud" in Chereth (1 Samuël 22:5), dat ten zuiden van Zif aan het zuideinde van de Dode Zee lag. Deze plaatsen liggen in de woestijn van Judea en de Negev, die lange tijd een dorre woestijn zijn geweest, met uitzondering van de gebieden die sinds de 20e eeuw door de staat Israël zijn ontwikkeld.

De Karmel was bebost (2 Koningen 19:23).

In Salomo's tijd waren er veel sycomorebomen ("wilde vijgenbomen"; 2 Kronieken 1:15). Die worden acht keer genoemd in de Schrift en moeten niet worden verward met de Engelse sycamore. De bijbelse sycomore (*Ficus sycomorus*)³ is de Egyptische vijgmoerbei, terwijl de Engelse sycamore (*Acer pseudoplatanus*) de plataan is van de esdoornfamilie. De vijg is eetbaar en de boom kan meer dan 60 voet (18 m) hoog worden. In een park bij de zuidelijke ingang van Netanya staat een enorme sycomore met een diameter van 39 voet (12 m). Hij was al groot in 1873 toen Charles Wilson er een tekening van maakte voor zijn reisverslag *Pittoresk Palestina*. "Het hout is crèmebruin, heeft een vrij uniforme structuur, is zeer licht (luchtdroog 510 kg/m³), zacht tot matig hard, taai, sterk, gemakkelijk te bewerken, werkt glad af en houdt de nagels stevig vast. Het is niet erg duurzaam en wordt gemakkelijk aangevallen door termieten. Hoofdzakelijk gebruikt voor het maken van vijzels

¹ **Moerbei** (*Morus*) is een geslacht van tien tot zestien soorten bladverliezende bomen uit de moerbeifamilie (*Moraceae*). De planten komen van nature voor in de warm-gematigde streken en subtropische regio's van Azië, Afrika en Noord-Amerika. De meeste soorten komen van nature voor in Azië. (Wiki).

² **Zwarte moerbei** (*Morus nigra*) is een plant uit de moerbeifamilie (*Moraceae*) die van nature voorkomt in Midden- en West-Azië, maar alom gekweekt wordt in Zuid-Europa. (Wiki).

³ **Ficus sycomorus**: de Wilde vijgenboom of Egyptische vijgenboom. Andere namen zijn sycomorevijg of de vijgenmoerbei (omdat de bladeren op die van de moerbei lijken, sycamore, of sycomore. (Wiki).

en stampers, trommels, krukken, deuren, bijenkorven, prauwen, kano's, houtsnijwerk en voor de woningbouw" (worldagroforestry.org).

In Elisa's tijd hakten de profeten balken (SV: "timmerhout") uit een bos bij de Jordaan om een groot huis voor de profeten te bouwen (2 Koningen 6:1-2).

In de tijd van Jotham waren er "beboste gebieden" in Juda (2 Kronieken 27:4).

Basan, ten oosten van het Meer van Galilea, was beroemd om zijn "eiken" (Jesaja 2:13; Zacharia 11:2), die werden gebruikt om "roeiriemen" te maken voor de schepen van Fenicië (Ezechiël 27:6).

Hermon was beroemd om de dennenbomen (SV; HSV: "cipressen"), die werden gebruikt om de Fenicische schepen te bouwen (Ezechiël 27:5). Zie Deuteronomium 3:9, waar Senir met Hermon wordt vereenzelvigd.

In Nehemia's tijd was er een koningsbos (HSV: "kroondomein") in Juda dat voldoende was om hout te leveren voor de tweede tempel en de muren en poorten van Jeruzalem (Nehemia 2:8).

Life in Biblical Israel van Philip King en Lawrence Stager (2002) beschrijft uitgestrekte oerwouden. Er waren bossen van Aleppo-dennen (*Pinus halepensis*), groenblijvende eik (*Quercus calliprinos*), terebinth of terpentijnboom⁴ (*Pistacia terebinthus*) en wilde vijgenboom (*Ficus sycomorus*).

Er waren eikenbossen in Sjaron⁵. "Tot 150 jaar geleden was de Sjaron bedekt met eiken. De naam van het gebied is afgeleid van het Akkadische woord voor bos, "Sjaron" ("Returning the Mighty Oak to the Sharon's Shadeless Plains", *Haaretz*, 1 oktober 2010). De bossen werden in de jaren 1820 door de Ottomanen gekapt om hout te leveren voor schepen en later voor brandstof voor stoommachines van spoorwegen. Tegenwoordig wordt het gebied herbebost met eiken die zijn gegroeid uit eikels die in het gebied zijn gevonden.

In Ezechiël's tijd in de zesde eeuw voor Christus, aan het begin van de Babylonische ballingschap, was een deel van Zuid-Israël (de Negev) bebost. "Het woord van de HEERE kwam tot mij: Mensenkind, richt uw gezicht in de richting van het zuiden, laat uw woorden naar het zuiden stromen en profeteer tegen het woud van het veld van het Zuiderland [Negev]" (Ezechiël 20:45-46).

Volgens het onderzoek van wijlen Bill Mollison was een deel van de Negev "ooit bebost met eiken, mirten en dennen" ("Desert Ways", Permaculture Research Institute, 19 september 2008).

Archeologen die onderzoek doen naar oude duiventorens in de Negev hebben ontdekt dat de Negev nog in de Byzantijnse periode "groen en bloeiend was" ("Haifa U. Reveals Role of Pigeons in Turning the Negev Green 1.500 Years Ago", Jewish Press, 21 maart 2018).

De westelijke regio van het oude Edom, tegenover de Negev, was tot het einde van de 19e eeuw op sommige plaatsen zwaar bebost. In 1930 schreef George E. Post, die tientallen jaren in Jordanië werkte: "De westelijke rand van het plateau van Edom en Moab rolt op tot een top, van vierduizend (1.200 m) tot vijfduizend voet (1.500 m) boven de Middellandse Zee. Deze kam was ooit zwaar bebost met eiken, terebinten en, vooral aan de westkant, met jeneverbessen. Op een recente reis naar het noorden van Petra, van zodra we de vallei hadden verlaten, kwamen we in een glooiend parkachtig land, bezaaid met boompjes meidoorn of *Bratalgus agarolus*. Na het oversteken van een voorgebergte van het tafelland kwamen we in een eikenbos, en een beetje verderop in een gebied met paddestoelvormige terebinths, met dichte halfbolvormige toppen, op zeer dikke stammen. ... Ondanks deze overblijfselen van de oude wouden, is het tafelland nu grotendeels ontdaan van zijn bomen" (George Post, "The Botany of Edom and Moab", in George Livingston Robinson, *Sarcophagus of an Ancient Civilization: Petra, Edom, and the Edomites*). (Voor meer getuigenissen over oude bossen in Edom, zie *Documenteren van ontbossing in Sadd al-Ahmar* door Erin Addison, Ph.D., www.alhima.jo.org).

⁴ De **terpentijnboom** (*Pistacia terebinthus*) is een plant uit de pruikenboomfamilie (*Anacardiaceae*). De soort behoort tot hetzelfde geslacht als de pistache (*Pistacia vera*). De terpentijnboom groeit in het Middellandse Zeegebied op ruige, rotsachtige plekken. In het Oude Testament wordt de boom *terebint* (Hebreeuws: אֵילִן) genoemd. (Wiki).

⁵ De **Sharon, Sjaron'** of **Saron** (Hebreeuws: שָׂרׁוֹן, *Sārôn*) is een centrale kustregio in Israël. De hoofdplaats is de stad Netanja. (Wiki).

Jezus sprak over bomen in het Israël van Zijn tijd. Hij sprak over de “vijgenboom” (Mattheüs 21:19), de “wilde vijgenboom” (Lukas 19:4) en de “sycamine” (KJV; HSV: “moerbeiboom”; Lukas 17:6). We bespraken eerder de plataan. De sycamine is waarschijnlijk de *Morus nigra* of zwarte moerbei (www.flowersinrael.com). Die wordt al sinds de oudheid in Israël verbouwd. Hij kan tot 50 voet (15 m) groeien en het harde hout kan op verschillende manieren worden gebruikt. Het hout werd in Jezus’ tijd gebruikt voor kisten. “Het heeft een glad oppervlak, een delicate nerf en het kleurengamma is uitzonderlijk. Het ziet er prachtig uit in zowel moderne als traditionele interieurs, en het is een van ‘s werelds meest duurzame opties voor hardhout” (“Hardwood Species”, BuildDirect.com).

Jesaja profeteerde: “Hij (God) zal ook de luister van zijn wouden en zijn vruchtbare velden vernietigen” (Jesaja 10:18). Dit betekent dat er in de oudheid bossen waren in Israël. Er waren veel bomen.

Volgens Josephus was de vlakte van Gennesareth aan de oostkust van het Meer van Galilea in de eerste eeuw na Christus beroemd om de “verbazingwekkende verscheidenheid en weelderigheid van zijn bomen en struiken”.

Vanwege Israëls zonde en afgoderij sloot God de hemelen en werd het land een woestinijs.

Jesaja profeteerde dat God de heerlijkheid van zijn woud zou verteren “En de rest van de bomen in zijn bos zal te tellen zijn, een jongen zou het aantal kunnen opschrijven” (Jesaja 10:19).

Dit is precies wat er gebeurde.

Ik herinner me dat ik als kind naar zwart-witfoto’s van het Heilige Land in oude familiebijbels keek en hoe ik onder de indruk was van de onvruchtbaarheid van Israël!

Hieronder volgt een beschrijving van het land bij de komst van de eerste immigranten uit de Russische zionistische samenlevingen in de jaren 1880:

“Eeuwen van oorlog, verwaarlozing en vernietiging hadden lelijke littekens achtergelaten op het land dat ooit zo rijkelijk werd geprezen door bijbelse schriftgeleerden. De kustvlakte en andere laaglanden werden gevuld met moerassen. Een combinatie van brandende zon en zware regenval had de hellingen geërodeerd, al lang geleden ontdaan van hun teelaarde en dichte bossen” (Michael Bar-Zohar, *Ben-Gurion: A Biography*).

Merk op dat de heuvels van Israël ooit bedekt waren met “dichte bossen”.

De vlakte van Gennesareth werd geheel ontdaan van bomen. Toen Andrew Bonar en zijn metgezellen van de Church of Scotland daar in 1838 een bezoek brachten, zei hij dat het “nu slechts een wildernis van riet en struiken was” (*Narrative of a Visit to the Holy Land*, p. 277).

De Jizreëlvallei, die in bijbelse tijden een prachtige, vruchtbare streek was, werd een boomloze, met distels bedekte, door malaria geteisterde wildernis.

“Het land in kwestie, dat gedurende vele generaties was verwaarloosd, was voor het grootste deel onvruchtbaar. Het was afgelegen, bezaaid met rotsen, bedekt met onkruid en distels en vol met slangen en schorpioenen. De lagere delen ... waren door moeras geteisterd. Onderweg waren er weinig of geen bomen om schaduw te bieden en ‘s nachts het geluid van huilende jakhalzen...” (Leslie Stein, *De vervulde hoop*, Kindle loc. 2797).

Toen de beroemde Amerikaanse schrijver Mark Twain (Samuel Clemens) in 1867 het land Israël bezocht, zei hij dat hij “bijna nergens een boom zag”.

“Van alle landen die er zijn voor een somber landschap, denk ik dat Palestina de prins moet zijn. De heuvels zijn kaal, ze zijn dof van kleur, ze zijn niet pittoresk van vorm. De valleien zijn onooglijke woestijnen, omzoomd met een zwakke vegetatie die de uitdrukking heeft van droefheid en moedeloosheid. ... Het is een hopeloos, somber, diepbedroefd land. Palestina zit in zak en as. Daaroverheen broedt de betovering van een vloek die zijn velden heeft verdord en zijn energieën heeft geketend. ... Palestina is desolaat en onaangenaam” (Mark Twain, *The Innocents Abroad*).